

Met spoed naar Turkije

Waar gaan we heen? Wat treffen we aan? Wat staat nog overeind? Zal water en elektriciteit beschikbaar zijn? Het enige wat ze wisten was dat ze zouden worden opgehaald van het vliegveld.

DOOR BIBI BOSCH

Vorbereid op het ergste vertrok op vrijdag 10 februari 2023 een team met onder anderen 4 SEH-artsen naar een van de zwaar getroffen gebieden in Zuid-Turkije, Kahramanmaraş. Een persoonlijk initiatief, mede-georganiseerd door SEH-arts KNMG Eda van de Boogaard-Okatan. Een van de SEH-artsen die meeding is Anne Brants, werkzaam in het Canisius-Wilhelmina ziekenhuis in Nijmegen. Niet lang hoefde ze na te denken over de keuze om zich bij dit team te voegen en haar reeds eerder opgedane ervaring, tijdens de aardbeving in Nepal, in te zetten in dit rampgebied. Gesterkt door haar collega's, die binnen enkele uren bereid waren haar diensten over te nemen, en gesteund door haar familie stapte ze in het vliegtuig met collega SEH-artsen Monique Grunstra, Annemieke Boendermaker en Maybritt Kuypers.

's Avonds laat kwam het team in een van de drie ziekenhuizen in Kahramanmaraş aan. Op dat moment waren er onder andere medici uit Israël en uit andere delen van Turkije in het ziekenhuis aan het werk. Het Nederlandse team ging meteen de nachtdienst in om zo de collega's ter plaatse te kunnen ontlasten. "Het voordeel van ons kleine team was de flexibiliteit die we konden bieden om doelgericht ingezet te kunnen worden daar waar nodig. Met veel energie gingen we aan de slag, in samenwerking met het

team dat daar al dagen up-and-running was".

Het team trof een in het hart getroffen stad aan, met een centrum waarvan de gebouwen grotendeels waren ingestort en waar straten onherkenbaar waren verwoest. Er waren talloze mensen op straat waarvan velen hun verwoeste huizen nog lang niet konden loslaten, sommigen nog hopen op een wonder.

Het team werkte in het ziekenhuis waar verpleegkundigen veel hulp konden bieden met uiteenlopende zaken zoals botbreuken gipsen, ECG's maken, bloed afnemen, en katheters plaatsen. Daarnaast boden ze logistieke hulp evenals aandacht en verzorging voor patiënten en familieleden.

Maybritt Kuypers, mede-oprichter van de Stichting Outdoor medicine en SEH-arts KNMG, werkte als teamlid met verpleegkundigen onder andere in een veldhospitaal, een opgezet tentenkamp in het voetbalstadion. Hier werden lokale artsen afgelost die al dagen non-stop aan het werk waren. Door deze ondersteuning konden lokale artsen medische zorg verlenen in nabijgelegen dorpen of juist bij hun familie zijn en rouwen.

Team aan het werk in een ziekenhuis in Kahramanmaraş. Foto: Anne Brants

Brants ging, na enkele diensten in het ziekenhuis, samen met een Turks sprekende zorgverlener, op expeditie naar het dorp Öksüzlü, ongeveer 30

kilometer buiten Kahramanmaraş. Hier was nog geen medische hulp beschikbaar. "Het voelde als de 'middle of nowhere' toen we daar aankwamen, al was het maar 40 minuten vanaf de stad gelegen. Elk huis was beschadigd of volledig verwoest. In een provisorisch ingerichte gebedsruimte brandde letterlijk en figuurlijk het vuur. Dit was de enige plek van warmte in het dorp." Deze ruimte deed die dag ook dienst als wacht- en behandelkamer voor de kliniek die door het team ter plekke werd opgezet met hun meegebrachte medische hulpmiddelen, uitgesteld op een tafel. Een voor een werden de slachtoffers nagekeken en behandeld. Sommigen waren volledig bedolven geweest onder het puin, of geraakt door rondvliegend puin, anderen met klachten als gevolg van de zware leefsituatie op dat moment door kou en beperkt onderdak.

"Er was een man die al een week rondliep op een duidelijk gebroken enkel. Hij weigerde een spalk die we hadden meegenomen. Dit betekende namelijk dat hij niet meer op het been zou kunnen lopen en zo zijn eigen mobiliteit zou moeten opgeven. Hierdoor zou hij anderen geen hulp meer kunnen bieden. Ik heb hem gezegd om zichzelf na te laten kijken in het ziekenhuis als hij eraan toe zou zijn. Sommigen hadden dus meer

Anne en collega Recep aan het werk in Öksüzlü. Foto: Anne Brants

Anne en collega Recep aan het werk in Öksüzlü. Foto: Anne Brants

behoefte aan een luisterend oor, iemand met wie ze hun ervaringen konden delen. Waar moesten ze heen met hun verhaal?"

"Wat me erg is bijgebleven is de dankbaarheid van de mensen. Op straat werden we soms door wildvreemden aangesproken die ons wilden bedanken voor de hulp die we gaven. Mensen die alles kwijt zijn en dan zo blij zijn om iets voor ons te kunnen terugdoen zoals het maken van soep of thee. Je voelt je dan bijna opgelaten".

"Het voelde als 'the middle of nowhere', elk huis was beschadigd of verwoest."

Het werken in deze omstandigheden gaf Brant ook flashbacks naar Nepal, waar ze eerder als expeditiearts in de bergen na de aardbeving in 2015 hulp verleende. Een noodsituatie met een herkenbare saamhorigheid, de beroepsmatige focus van het 'één-team, één-taak'-gevoel. Non-stop doorgaan met een grenzeloze gedrevenheid om zo goed mogelijk te helpen en je steentje bij te dragen.

"Herkenbare samenhang met een grenzeloze gedrevenheid."

In de daaropvolgende nacht werd het team opgeschrikt door een naschok. Ze verbleven in een gebouw aan de rand van de stad, een wijk waar opvallend veel gebouwen gespaard waren gebleven. "Voor ik het wist stond ik naast mijn bed, greep ik mijn ingepakte vlucht tas en stonden we met z'n allen buiten. In de omgeving hoorden we een gebouw instorten. Dit was wel even een kortdurend moment van onveiligheid. Gelukkig vielen de gevolgen van deze naschok mee."

Na 4 dagen werd er afgeschaald. Het viel op dat veel ziekenhuispersoneel weer terugkeerde naar hun eigen posities en de lokale Turkse staf de werkzaamheden in het ziekenhuis weer ging overnemen. Een natuurlijke overgang met een lokale behoefte aan autonomie. Ook waren in de afgelopen

dagen elektriciteit en watervoorziening hersteld.

"En dan ben je ineens weer thuis, waar je je achteraf pas realiseert wat je hebt gezien en gedaan, daar zit je er middenin. Eerst had ik toch nog moeite om te landen na deze intense ervaringen. Het niet meer 24/7 aan hoeven staan of continu jezelf moeten aanpassen, maar de hevige intensiteit langzaam los mogen laten en je flexibel proberen in te voegen om mee te kunnen bewegen met het leven van alledag."

Brants schoot, net zoals de vele hulpverleners ter plaatse, te hulp op het acute moment van deze enorme ramp waar een aanhoudende behoefte heerst aan ondersteuning in primaire levensbehoeften zoals onderdak, hygiëne, aandacht en uitzicht op een toekomst.

Een van de vele ingestorte gebouwen in het Turkse Kahramanmaraş. Foto: Annemieke Boendermaker